

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
välisleping
algtekst
03.09.2004
RT II 2004, 23, 94

Lapse õiguste konventsiooni laste müüki, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat käsitlev fakultatiivprotokoll

[Fakultatiivprotokollu ratifitseerimise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Vastu võetud ja avatud allkirjastamiseks, ratifitseerimiseks ja ühinemiseks peaassamblee 2000. aasta 25. mai resolutsiooniga A/RES/54/263; jõustunud 18. jaanuaril 2002. a

Protokolliosalised,

pidades silmas, et lapse õiguste konventsiooni eesmärkide veelgi paremaks saavutamiseks ja selle sätete, eriti artiklite 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ja 36 rakendamiseks oleks asjakohane laiendada meetmeid, mida protokolliosalised peaksid võtma, et tagada laste kaitsmine laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia eest;

pidades silmas ka seda, et lapse õiguste konventsioon tunnustab lapse õigust olla kaitstud majandusliku eksploateerimise ja mis tahes töö eest, mis võib olla ohtlik või takistada hariduse omandamist või on kahjulik lapse tervisele või füüsilisele, vaimsele, hingelisele, kõlblisele või sotsiaalsele arengule;

olles tõsiselt mures märgatava ja kasvava rahvusvahelise lastega kauplemise pärast, mille eesmärk on laste müümine, lasteprostitutsioon ja -pornograafia;

olles sügavalt mures laialt levinud ja jätkuva seksiturismi pärast, mille suhtes lapsed on eriti kaitsetus olukorras, sest see soodustab otseselt laste müümist, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat;

tunnistades, et mitmed eriti kaitsetus olukorras olevas rühmad, sealhulgas lapseas tüdrukud, on suuremas seksuaalse eksploateerimise ohus ning et lapseas tüdrukud on seksuaalselt eksploateeritavate hulgas ebaproportsionaalselt esindatud;

olles mures lastepornograafia suureneva kättesaadavuse pärast Interneti ja muude arenevate tehnoloogiakanalite kaudu ning meenutades 1999. aastal Viinis toimunud Internetis esitatava lastepornograafia vastu võitlemise konverentsi, eriti selle otsust, milles kutsuti üles kogu maailmas lastepornograafia tootmist, levitamist, ekspordi, edastamist, importi, tahtlikku omamist ja reklaami kuriteoks tunnistama, ning rõhutades tihedama koostöö ja partnerluse tähtsust riikide valitsuste ja internetitööstuse vahel;

uskudes, et laste müümist ning lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat aitab lõpetada selliste abinõude rakendamine, mille eesmärk on mõjutada nimetatud nähtusi soodustavaid tegureid, nagu mahajäämus, vaesus, sotsiaal- ja majandusstruktuurist tulenev majanduslik ebavõrdsus, probleemsed perekonnad, harimatus, linna ja maa vaheline migratsioon, sooline diskrimineerimine, täiskasvanu vastutustundetu seksuaalne käitumine, kahjulikud tavad, relvakonfliktid ja lastega kauplemine;

uskudes ka, et on vaja teha pingutusi üldsuse teadlikkuse tõstmiseks, et vähendada nõudlust laste müümise, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia järele, ning uskudes kõiki osapooli hõlmava ülemaailmse partnerluse tugevdamise ning riiklikul tasandil korraldavat parandamise tähtsusse;

võttes arvesse lapse kaitset puudutavate rahvusvaheliste õigusaktide sätteid, sealhulgas riikidevahelises lapsendamises laste kaitseks tehtava koostöö Haagi konventsiooni, lapseröövi suhtes tsiviilõiguse kohaldamise rahvusvahelist Haagi konventsiooni, vanema kohustuste kindlaksmääramise ja laste kaitse abinõude rakendamise pädevuse, kohaldatava õiguse, abinõude tunnustamise, rakendamise ja koostöö Haagi konventsiooni ning ILOkonventsiooni nr 182 lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamise kohta;

innustatuna üleüldisest toetusest lapse õiguste konventsioonile, mis näitab ulatuslikku pühendumist lapse õiguste edendamisele ja kaitsmisele;

tunnustades laste müümise, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia tõkestamise tegevuskava ning 1996. aastal Stockholmis 27.–31. augustini toimunud laste ärilise seksuaalse eksploateerimise vastasel maailmakongressil vastuvõetud deklaratsiooni ja tegevuskava sätete rakendamise tähtsust ning muude asjaomaste rahvusvaheliste organite asjakohaste otsuste ja soovitude tähtsust;

arvestades iga rahva traditsioonide ja kultuuriliste väärtushinnangute tähtsust lapse kaitse ja harmoonilise arengu tagamiseks,

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel 1

Protokolli sätete kohaselt keelavad protokolliosalised laste müügi, lasteprostitutsiooni ja -pornograafia.

Artikkel 2

Protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *laste müük*– mis tahes toiming või tehing, mille käigus mis tahes isik või isikute rühm annab lapse üle teisele isikule või isikute rühmale rahalise tasu või mis tahes muu tasu eest;
- b) *lasteprostitutsioon*– lapse kasutamine seksuaaltegevuses rahalise tasu või mis tahes muu tasu eest;
- c) *lastepornograafia*– lapse mis tahes kujutamine mis tahes viisil tegelikus või simuleeritud ühemõttelises seksuaaltegevuses või lapse suguelundite mis tahes kujutamine eeskätt seksuaalsel eesmärgil.

Artikkel 3

1. Protokolliosaline tagab, et tema kriminaal- või karistusõigus hõlmab täies ulatuses vähemalt järgmisi tegusid ja toiminguid, olenemata sellest, kas sellised õigusrikkumised pannakse toime riigisiselt või riigipiire ületavalt, üksikisiku poolt või organiseeritult:

a) seoses artiklis 2 määratletud laste müügiga:

i) lapse pakkumine, üleandmine või vastuvõtmine mis tahes viisil, mille eesmärk on:

- a. lapse seksuaalne eksploateerimine;
- b. lapse elundite loovutamine kasu saamise eesmärgil;
- c. lapse kasutamine sunnitööl;

ii) vahendajana tegutsedes lapse ebasüüdselt nõusolekule kallutamise lapsendamiseks, rikkudes sellega lapsendamise suhtes kohaldatavaid rahvusvahelisi õigusakte;

- b) lapse pakkumine, omandamine, kupeldamine või andmine artiklis 2 määratletud lasteprostitutsiooniks;
- c) artiklis 2 määratletud lastepornograafia tootmine, turustamine, levitamine, impordimine, eksportimine, pakkumine, müümine või omamine.

2. Olenevalt protokolliosalise siseriiklikust õigusest kehtib sama mis tahes nimetatud teo toimepanemise katse ja mis tahes nimetatud teo toimepanemisele kaasaaitamise või selles osalemise suhtes.

3. Protokolliosaline näeb selliste õigusrikkumiste eest ette asjakohased karistused, mis arvestavad nende tegude raskust.

4. Olenevalt oma siseriiklikust õigusest rakendab protokolliosaline vajaduse korral abinõusid, et võtta juriidilisi isikuid käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kuritegude eest vastutusele. Protokolliosalise õiguspõhimõtetest olenevalt võib juriidilise isiku võtta vastutusele kriminaal-, tsiviil- või halduskorras.

5. Protokolliosalised võtavad kõiki asjakohaseid õiguslikke ja halduslikke meetmeid, et tagada kõikide lapsendamisega seotud isikute tegutsemine kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste õigusaktidega.

Artikkel 4

1. Protokolliosaline võtab vajalikke meetmeid, et kehtestada oma jurisdiktsioon artikli 3 lõikes 1 viidatud õigusrikkumiste üle juhul, kui õigusrikkumine pannakse toime tema territooriumil või selles riigis registreeritud laeva või õhusõiduki pardal.

2. Protokolliosaline võib võtta vajalikke meetmeid oma jurisdiktsiooni kehtestamiseks artikli 3 lõikes 1 viidatud õigusrikkumiste üle järgmistel juhtudel:

- a) kui väidetav õigusrikkuja on selle riigi kodanik või tema elukoht on selle riigi territooriumil;
- b) kui ohver on selle riigi kodanik.

3. Protokolliosaline võtab samuti vajalikke meetmeid oma jurisdiktsiooni kehtestamiseks eespool nimetatud õigusrikkumiste üle juhul, kui väidetav õigusrikkuja viibib tema territooriumil ning see protokolliosaline ei anna teda teisele protokolliosalisele välja põhjusel, et õigusrikkumise pani toime tema kodanik.

4. Protokoll ei välista siseriikliku õiguse alusel teostatavat kriminaaljuriidilist.

Artikkel 5

1. Artikli 3 lõikes 1 viidatud õigusrikkumised loetakse protokolliosaliste vahelistes mis tahes kehtivates väljaandmise lepingutes õigusrikkumisteks, mille puhul kohaldatakse väljaandmist, ning need lisatakse kõikidesse protokolliosaliste vahel tulevikus sõlmitavatesse väljaandmise lepingutesse õigusrikkumistena, mille puhul kohaldatakse väljaandmist sellistes lepingutes sätestatud tingimuste kohaselt.

2. Kui protokolliosaline, kes seab väljaandmise tingimuseks lepingu olemasolu, saab väljaandmise taotluse teiselt protokolliosaliselt, kellega tal ei ole väljaandmise lepingut, siis võib ta käsitada selliste õigusrikkumiste eest väljaandmise õigusliku alusena protokoll. Väljaandmine toimub väljaandmise taotluse saanud riigi õigusaktidega kehtestatud tingimuste kohaselt.

3. Protokolliosalised, kes ei sea väljaandmise tingimuseks lepingu olemasolu, käsivad selliseid õigusrikkumisi õigusrikkumistena, mille puhul kohaldatakse väljaandmist väljaandmise taotluse saanud riigi õigusaktidega kehtestatud tingimuste kohaselt.

4. Selliseid õigusrikkumisi käsitletakse protokolliosaliste vahelise väljaandmise eesmärgil nii, nagu oleksid need pandud toime mitte ainult selles paigas, kus nad toimusid, vaid ka nende riikide territooriumidel, kellelt nõutakse artikli 4 alusel oma jurisdiktsiooni kehtestamist.

5. Kui artikli 3 lõikes 1 kirjeldatud õigusrikkumise toimepanemisel esitatakse väljaandmise taotlus ja väljaandmise taotluse saanud riik ei anna õigusrikkujat välja või ei taha teda välja anda õigusrikkuja kodakondsuse tõttu, siis võtab see riik asjakohaseid meetmeid, et esitada süüdistuse koostamiseks asi oma pädevatele asutustele.

Artikkel 6

1. Protokolliosalised osutavad üksteisele võimalikult suurt abi seoses artikli 3 lõikes 1 sätestatud õigusrikkumiste suhtes läbiviidavate uurimiste või kriminaal- või väljaandmismenetlustega, kaasa arvatud abi nende käsutuses olevate menetlusteks vajalike tõendite kogumisel.

2. Protokolliosalised täidavad oma käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustusi kooskõlas nendevaheliste mis tahes vastastikuse õigusabi lepingute või muude kokkulepetega. Selliste lepingute või kokkulepete puudumise korral osutavad protokolliosalised üksteisele abi oma siseriikliku õiguse kohaselt.

Artikkel 7

Oma siseriikliku õiguse kohaselt protokolliosalised:

a) võtavad meetmeid, et vastavalt vajadusele arestida või konfiskeerida:

i) kaupu, nagu näiteks materjalid, varad ja muud vahendid, mida on kasutatud protokollis käsitletavate õigusrikkumiste toimepanekuks või nendele kaasaaitamiseks;

ii) sellistest õigusrikkumistest saadud tulu;

b) rahuldavad teise protokolliosalise taotlusi punktis a viidatud kaupade või tulu arestimiseks või konfiskeerimiseks;

c) võtavad meetmeid, mille eesmärk on ajutiselt või lõplikult sulgeda ruumid, mida kasutati selliste õigusrikkumiste toimepanekuks.

Artikkel 8

1. Protokolliosalised võtavad asjakohaseid meetmed, et kaitsta protokolliga keelatud tegevuste ohvriteks langenud laste õigusi ja huve kõikides kriminaalkohtumenetluse etappides, tehes seda eelkõige järgmiselt:

a) tunnistades lapsohvrite kaitsetust ja kohaldades menetlust, millega tunnistatakse nende erivajadusi, kaasa arvatud lapsohvrite erivajadused tunnistajatena;

b) teavitades lapsohvreid nende õigustest, menetlusseisundist ja menetluse sisust, kestusest ja kulgemisest ning kohtuasja seisust;

c) võimaldades esitada ja arvesse võtta lapsohvrite seisukohti, vajadusi ja probleeme menetlustes, mis mõjutavad nende isiklike huve, kooskõlas siseriikliku õiguse menetluskorraga;

d) pakkudes lapsohvritele kogu kohtumenetluse käigus asjakohaseid tugiteenuseid;

e) kaitstes vajaduse korral lapsohvrite eraelu ja isikut ning võttes siseriikliku õiguse kohaselt meetmeid, et vältida sellise teabe levikut, mis võiks viia lapsohvri isiku tuvastamisele;

f) pakkudes lapsohvritele, nende perekondadele ja tunnistajatele vajaduse korral kaitset hirmutamise ja kättemaksu eest;

g) vältides põhjendamatu viivitusi asja arutamisel ja lapseohvritele hüvitisi tagavate korralduste või määruste rakendamisel.

2. Protokolliosalised tagavad, et kahtlus ohvri tegeliku vanuse suhtes ei takista kriminaaluurimise alustamist, sealhulgas uurimist ohvri vanuse kindlakstegemiseks.

3. Protokolliosalised tagavad, et kriminaalkohtumenetluses koheldakse protokollis kirjeldatud õigusrikkumiste lapsohvreid esmajärjekorras lapse huvidest lähtudes.

4. Protokolliosalised võtavad meetmeid, et tagada protokolliga keelatud õigusrikkumiste ohvritega töötavatele isikutele asjakohane koolitus, eelkõige õigus- ja psühholoogiaalane koolitus.

5. Protokolliosalised võtavad vajaduse korral meetmeid, et kaitsta nende isikute ja/või organisatsioonide ohutust ja puutumatust, kes on seotud selliste õigusrikkumiste ärahoidmise ja/või nende ohvrite kaitsmise ja rehabiliteerimisega.

6. Käesolevat artiklit ei tohi tõlgendada nii, et see kahjustaks süüdistatava õigust õiglasele ja erapooletule kohtumõistmisele või oleks selle õigusega vastuolus.

Artikkel 9

1. Protokolliosalised võtavad vastu või tõhustavad, rakendavad ja tutvustavad seadusi, haldusmeetmeid, sotsiaalpoliitika kavu ja programme, et ära hoida protokollis viidatud õigusrikkumisi. Erilist tähelepanu pööratakse nende laste kaitsele, kes on selliste õigusrikkumiste suhtes kõige kaitsetumad.

2. Kõiki asjakohaseid meetmeid võttes, hariduse ja koolituse andmise kaudu, edendavad protokolliosalised üldsuse, sealhulgas laste, teadlikkust tutvustades neile protokollis viidatud õigusrikkumiste ennetusabinõusid ning nende õigusrikkumiste kahjulikku mõju. Käesolevas artiklis nimetatud kohustusi täites julgustavad protokolliosalised ühiskonna liikmeid, eriti lapsi ja lapsohvreid, osalema sellistes teabe- ning haridus- ja koolitusprogrammides, kaasa arvatud rahvusvahelisel tasemel korraldatutest.

3. Protokolliosalised võtavad kõiki teostatavaid meetmeid eesmärgiga tagada selliste õigusrikkumiste ohvritele asjakohane abi, kaasa arvatud nende täielik taasintegreerimine ühiskonda ning täielik füüsiline ja psüühiline taastumine.

4. Protokolliosalised tagavad, et protokollis kirjeldatud õigusrikkumiste kõikidel lapsohvritel on juurdepääs asjakohastele menetlustele, taotlemaks võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes kahju hüvitamist nendelt isikutelt, kes on seaduse järgi vastutavad.

5. Protokolliosalised võtavad asjakohaseid meetmeid, et tõhusalt keelustada protokollis kirjeldatud õigusrikkumisi reklaamivate materjalide tootmine ja levitamine.

Artikkel 10

1. Protokolliosalised astuvad kõiki vajalikke samme, et tugevdada rahvusvahelist koostööd mitmepoolsete, piirkondlike ja kahepoolsete kokkulepetega, mille eesmärk on takistada, kindlaks teha, uurida, vastutusele võtta ja karistada neid, kes on vastutavad laste müügi, lasteprostitutsiooni, lastepornograafia ja lastele suunatud seksiturismiga seotud tegude eest. Protokolliosalised edendavad ka oma asutuste, riiklike ja rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahelist rahvusvahelist koostööd ja kooskõlastamist.

2. Protokolliosalised edendavad rahvusvahelist koostööd, et aidata lapsohvreid nende füüsilisel ja psüühilisel taastumisel, ühiskonda taasintegreerumisel ja kodumaale tagasipöördumisel.

3. Protokolliosalised edendavad rahvusvahelist koostööd, et tegelda algpõhjustega, nagu näiteks vaesus ja mahajäämus, mis aitavad kaasa laste kaitsetusele laste müügi, lasteprostitutsiooni, lastepornograafia ja lastele suunatud seksiturismi ees.

4. Protokolliosalised, kellel on selleks võimalused, annavad rahalist, tehnilist või muud abi olemasolevate mitmepoolsete, piirkondlike, kahepoolsete või muude programmide raames.

Artikkel 11

Protokoll ei mõjuta ühegi sellise sätte kohaldamist, mis on lapse õiguste realiseerimiseks soodsam ja mis võib olla ette nähtud:

- a) protokolliosalise seaduses;
- b) selle riigi suhtes kehtivas rahvusvahelises õiguses.

Artikkel 12

1. Protokolliosaline esitab tema suhtes protokollis jõustumisest alates kahe aasta jooksul Lapse Õiguste Komiteele aruande, mis sisaldab põhjalikku teavet protokollis sätete rakendamiseks võetud meetmete kohta.

2. Pärast põhjaliku aruande esitamist täiendab protokolliosaline konventsiooni artikli 44 kohaselt Lapse Õiguste Komiteele esitatud aruandeid protokollis rakendamist käsitleva lisateabega. Teised protokolliosalised esitavad aruande iga viie aasta järel.

3. Lapse Õiguste Komitee võib protokolliosaliselt nõuda protokollis rakendamist käsitlevat lisateavet.

Artikkel 13

1. Protokoll on avatud allkirjastamiseks konventsiooniosalistele või konventsioonile alla kirjutanud riikidele.
2. Protokoll tuleb ratifitseerida ja see on avatud ühinemiseks igale riigile, kes on konventsiooniosaline või on konventsioonile alla kirjutanud. Ratifitseerimis- või ühinemisdokumendid antakse hoiule ÜRO peasekretärile.

Artikkel 14

1. Protokoll jõustub kolme kuu möödudes alates kümnenda ratifitseerimis- või ühinemisdokumendi hoiuleandmisest.
2. Kui riik ratifitseerib protokolliga või ühineb protokolliga pärast selle jõustumist, siis selle riigi suhtes jõustub protokoll ühe kuu möödudes tema ratifitseerimis- või ühinemisdokumendi hoiuleandmise kuupäevast.

Artikkel 15

1. Protokolliosaline võib protokolliga mis tahes hetkel denonssseerida, teavitades sellest kirjalikult Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri, kes seejärel teavitab teisi konventsiooniosalisi riike ja kõiki konventsioonile allakirjutanud riike.

Denonssseerimine jõustub ühe aasta möödudes kuupäevast, mil peasekretär teate kätte sai.

2. Selline denonssseerimine ei vabasta protokolliosalist tema protokollijärgsetest kohustustest õigusrikkumiste osas, mis toimusid enne denonssseerimise jõustumise kuupäeva. Selline denonssseerimine ei kahjusta ka ühelgi viisil Lapse Õiguste Komitee õigust jätkata asja arutamist, mis oli arutusel juba enne denonssseerimise jõustumise kuupäeva.

Artikkel 16

1. Protokolliosaline võib teha muudatusettepanekuid ja esitada need ÜRO peasekretärile. Peasekretär edastab tehtud muudatusettepaneku seejärel protokolliosalistele palvega teatada, kas nad pooldavad protokolliosaliste konverentsi kokkukutsumist ettepanekute arutamiseks ja nende üle hääletamiseks. Juhul kui sellise teate edastamisest nelja kuu jooksul vähemalt üks kolmandik protokolliosalistest pooldab sellise konverentsi kokkukutsumist, kutsub peasekretär konverentsi ÜRO egiidi all kokku. Muudatused, mis on vastu võetud konverentsil kohalviibinud ja hääletanud protokolliosaliste enamuse poolt, edastatakse ÜRO Peaassambleele kinnitamiseks.

2. Käesoleva artikli lõike 1 alusel vastuvõetud muudatus jõustub siis, kui selle on kinnitanud peaassamblee ja protokolliosalised on selle kahekolmandikulise häälteenamusega heaks kiitnud.

3. Kui muudatus jõustub, on see siduv selle heaks kiitnud protokolliosalistele, teistele protokolliosalistele on endiselt siduvad protokolliga sätted ja nende poolt heakskiidetud varasemad muudatused.

Artikkel 17

1. Protokoll, mille araabia-, hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelsed tekstid on võrdselt autentset, antakse hoiule ÜRO arhiivi.
2. ÜRO peasekretär edastab protokolliga tõestatud ära kirjad kõikidele konventsiooniosalistele ja kõikidele konventsioonile allakirjutanud riikidele.

OPTIONAL PROTOCOL TO THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD ON THE SALE OF CHILDREN, CHILD PROSTITUTION AND CHILD PORNOGRAPHY

Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution A/RES/54/263 of 25 May 2000; entered into force on 18 January 2002

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with

the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet, held in Vienna in 1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

- (a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;
- (b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;
- (c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

- (a) In the context of sale of children as defined in article 2:
  - (i) Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:
    - a. Sexual exploitation of the child;

- b. Transfer of organs of the child for profit;
- c. Engagement of the child in forced labour;
- (ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;
- (b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;
- (c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

2. Subject to the provisions of the national law of a State Party, the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.

3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.

4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.

2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:

- (a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;
- (b) When the victim is a national of that State.

3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.

4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in such treaties.

2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.

5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

(a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:

(i) Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present protocol;

(ii) Proceeds derived from such offences;

(b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a);

(c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

(a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;

(b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;

(c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;

(d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;

(e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;

(f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;

(g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.

2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.

3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.

4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.

5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.
2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.
3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.
4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.
2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.
3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.
2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.
2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.